Náučný chodník Juráňova dolina

Kraj:	Žilinský
Okres:	Tvrdošín
Geomorfologické jednotky:	Podtatranská brázda a Západné Tatry
Geologické jednotky:	vnútrokarpatský paleogén a jadrové pohorie
Chránené územia:	Tatranský národný park a národná prírodná rezervácia Juráňova dolina
Prístup:	bus Tvrdošín, Oravice, Meanderpark
Východisko:	Tvrdošín, miestna časť Oravice, rázcestie turistických značiek Oravice (Č × M)
Trasa:	Tvrdošín, Oravice, tur. rázcestie – nahor dolinou Oravice (Tichá dolina) – rázcestie turistických značiek Pod Šatanovou – Juráňova dolina – sedlo Umrlá (980 m n. m.) – Bobrovecká dolina – Oravice
Dĺžka, prevýšenie:	8 km, prevýšenie 170 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	7
Náročnosť:	mierne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, lesnícke, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, letný (pozri upozornenie)

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je v celej dĺžke súbežná najprv s červenou a neskôr modrou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 1986; 1992 a 2013 obnova panelov

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2023).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici – ústredie Tatranská Lomnica, Tatranská Lomnica 66, 059 60 Vysoké Tatry, tel. 052 / 4780 350

Poznámky: (1) Trasa je na začiatku (v doline Oravice) a na konci (v Bobroveckej doline) bezbariérová. (2) Chodník je súbežný s kratším Školským náučným chodníkom Prírodné spoločenstvá Oravíc a čiastočne krátko aj s oboma trasami Náučného chodníka A. Kocyana v Oraviciach. (3) Texty na informačných paneloch sú okrem slovenčiny aj v angličtine, v nemčine sú dostupné materiály v altánkoch na trase chodníka.

Upozornenie: Časť trasy chodníka medzi turistickými rázcestiami Juráňova dolina, ústie a Sedlo Umrlá (teda aj úsek v tiesňave Juráňova dolina) je z dôvodu sezónnej uzávery pre ochranu prírody od 1. novembra do 30. apríla neprístupná.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Námetom k nemu môže byť pracovný list Náučný chodník Juráňova dolina.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Oravice. Osada Tvrdošína v mierne rozšírenej časti úzkej Podtatranskej brázdy na rozhraní Západných Tatier a Skorušinských vrchov v oblasti ústia Bobroveckého potoka do Oravice južne od obce Vitanová. Kotlinka sa vyvinula v mieste tektonickej križovatky a litologického kontaktu flyšového pásma a mezozoického obalu Tatier. V roku 1643 tu vznikla osada Bystrá, ktorá však pre neúrodnosť pôdy a drsné podmienky už v roku 1659 zanikla. Jej názov bol odvodený od vtedajšieho mena riečky Oravice. V území, oravským zemepánom prenajatom Tvrdošínčanom, sa ďalej páslo, rúbalo drevo, kosili lúky, ťažila sa nekvalitná železná ruda (v oblasti Bobrovca, Osobitej, v Juráňovej doline, vo Farkaške) či vápenec (v Bobroveckej doline), v roku 1820 tu postavili kaplnku. Oddávna tu boli známe tri pramene so zvýšenou teplotou vody (15,0 až 18,3 °C) a s celkovou výdatnosťou asi 20 l/s, vyvierajúce na kontakte triasových dolomitov krížňanského príkrovu a ílovcoch vnútrokarpatského paleogénu. V snahe nájsť teplejšiu vodu bol v roku 1979 vyhĺbený 600 m hydrogeologický vrt. Navŕtala sa ním voda s teplotou 28,5 °C, avšak pre jej lokalizáciu na území TANAPu ju nebolo možné využívať. Neskôr pre miestnu správu cestovného ruchu bol navŕtaný na inom mieste nový, hlbší vrt (1 601 m), ktorý sa stal zdrojom termálnej minerálnej vody s teplotou 56 °C, používanej od roku 1995 pre termálne kúpalisko (po ochladení inou vodou na 28 – 38 °C) a na vykurovanie areálu. Voda má parametre liečivej vody s obsahom mangánu, vápnika, horčíka, lítia, železa, síranov a hydrogénuhličitanov s priaznivými účinkami najmä na choroby pohybového ústrojenstva, močových ciest a obličiek. V roku 1931 postavená súkromná chata so šiestimi neveľkými bytmi – vila Mária –, chata Klubu ČST ako aj ďalšie súkromné chaty boli v decembri 1944 vypálené nemeckým vojskom.

Dnes sú Oravice najmä letným turistickým východiskom, ako aj rekreačným strediskom s termálnym kúpaliskom, turistickou chatou, súkromnými chatami a lyžiarskym areálom s celoročnými možnosťami ubytovania.

Národná prírodná rezervácia Juráňova dolina. Chránené územie na severnom okraji Západných Tatier južne od osady Oravice vyhlásené v roku 1974 na ochranu geomorfologicky a krajinársky významného územia prakticky celého povodia Juráňovho potoka so zachovalými lesnými biocenózami a vápnomilnou flórou, ktorej bohatú druhovú diverzitu tvoria horské a vysokohorské druhy. Je jednou z najkrajších dolín na Slovensku. Z celkovej dĺžky 4 km má v jednokilometrovom úseku vo vápencovo-dolomitovom komplexe charakter **tiesňavy**. V roku 1886 v tejto neschodnej časti doliny oravské panstvo vybudovalo drevený most dlhý vyše 900 m na zvoz dreva z vyššie ležiacich území, ako aj a železnej rudy spod Veľkej Furkasky. Most zničila v roku 1934 povodeň. Dodnes ho pripomína niekoľko zvyškov trámov v skalných stenách. Pre tiesňavu je typický bralný reliéf, strmé steny, krútňavové hrnce a vodopády a kaskády. Bohatá vysokohorská flóra sa tu nachádza v pomerne malej nadmorskej výške (okolo 900 m n. m.) a v celom karpatskom oblúku práve v týchto miestach rastie kosodrevina v najnižších polohách. Rezervácia leží v rámci Tatranského národného parku a Biosférickej rezervácie Tatry ako aj územia európskeho významu Tatry a chráneného vtáčieho územia Tatry (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Rašelinisko Peciská > heslo v Náučný chodník A. Kocyana v Oraviciach

Podtatranská brázda. Pretiahla dvojdielna depresia pozdĺž severného úpätia Chočských vrchov a Tatier od severu lemovaná Skorušinskými vrchmi a Spišskou Magurou. Ide o zníženinu vyerodovanú v relatívne menej odolnom prostredí flyša vnútrokarpatského paleogénu s prevahou ílovcov či jemných pieskovcov nad pieskovcami a mierne zvlneným hladko modelovaným reliéfom s nadmorskými výškami v rozpätí zhruba 720 – 1 000 m. V jej západnej časti leží Malatiná, Veľké Borové, Huty, Zuberec, Habovka a Oravice a vo východnej Tatranská Javorina a Ždiar. Nadväzujúce územie medzi týmito dvoma časťami našej brázdy v Poľsku predstavuje ich geomorfologická jednotka Podhale (tento názov označuje zároveň kultúrny región a pochádza z poľ. *hala* – horský pasienok, hoľa).

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier – plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a nadlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Juráňova dolina

2. Kvitnúce klenoty doliny
3. Tiesňavy
4. Prameň v tiesňavách
5. Nemí svedkovia minulosti
6. Plachí obyvatelia tiesňavy

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

Na spiatočnej ceste zo sedla Umrlá stojí v ústí Bobroveckej doliny duplicitne dvojica informačných panelov o flóre (Kvitnúce klenoty doliny) a faune (Plachí obyvatelia tiesňavy).

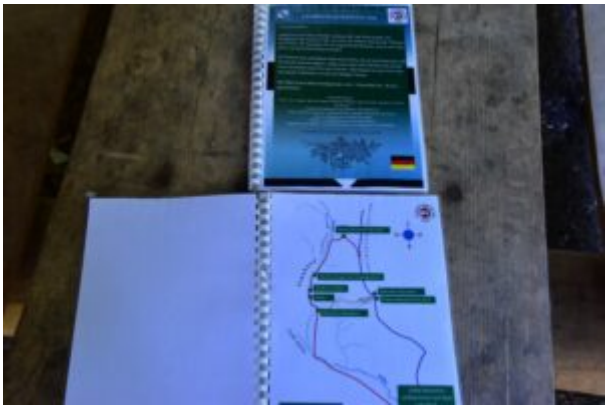

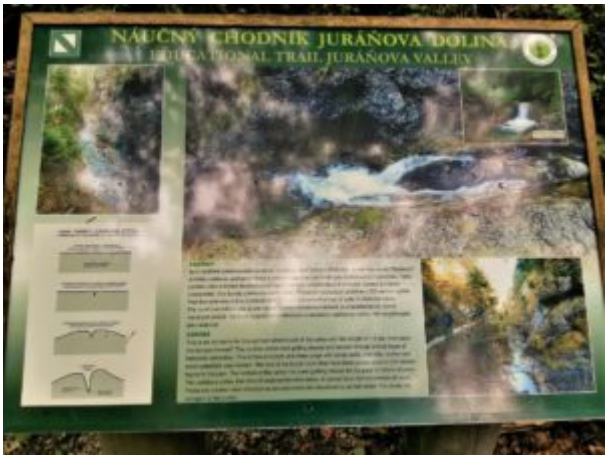

DOLINA

NÁUČNÝ CHODNÍK JURÁŇOVA DOLINA
EDUCATIONAL TRAIL JURÁŇOVA VALLEY

NAUČNÝ CHODNÍK JURÁŇOVA DOLINA
EDUCATIONAL TRAIL JURÁŇOVA VALLEY
A
B

